

Celoletna naročnina znaša K 2.—. Posamezne številke po 10 vin.
 Uredništvo: Franc Terseglav, Ljubljana (Katol. tiskarna). Upravništvo: Ivan Podlesnik, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 3.

V Ljubljani, dne 2. maja 1908.

Letnik I.

Kmečki dom — najlepši dom!

Ta hiša nam je mati krušna,
 Domovju stebèr je častit,
 Iz kmečkih hiš nam hrana dušna,
 Iz kmečkih hiš omike svit!

Simon Gregorčič.

Vedno več kmečke mladine silí z doma v mesto. Fant, ki je pri vojakih, pride domov na dopust. V krčmi se zberó prijatelji in tu jim dōpoveduje, kako lepo je v mestu in koliko se dobi različnega zaslužka. Ali pa se vrne domov k starišem hči, ki služi v mestu pri gospodi in je slučajno brez službe. Sama ve, da se ji bogvekako dobro ne godi; vendar se je privadila mestnemu življenju in mestne družčine, pa zdaj doma, ko se zberó na večer kmečka dekleta v hiši, tovarišicam živo slika življenje v mestu, kakor da bi bilo bogvedi kako zelo mikavno in prijetno. Na tak in enak način se marsikdo iz kmetov zvabi v mesto. Pa tudi ubornost in revščina poženeta kmečke otroke preko domačega praga, da si morajo preskrbeti kruha drugod, v mestu. Posledica je, da prebivalstvo v velikih mestih silovito narašča, na kmetih pa se bridko občuti pomanjkanje delavnih rok, poslov, samostojnih oratarjev.

Pomislimo, koliko najboljših moči dežela oddaja mestu! Najbistrejše otroke pošlje kmet v gimnazijo, najkrepkejše sinove mu vzamejo k vojakom, ti se gredo učít rokodelstva, drugi zopet v tovarno. Redek je, kdor ostane doma. Hči gre za posla ali pa postane natarica, delavka, mavtarca itd.

Cisto naravno je, ako silí o v mesto sinovi in hčere, ki so na domu takorekoč odveč, ki se doma ne morejo več preživeti. Tako je vedno bilo in bo. To je tudi dobro in prav. Mladina iz kmetov, ki se na ta način izseli v mesto, mestno prebivalstvo poživi.

Nekaj drugega pa je, če zapuščajo svoj kmečki dom tisti, ki jih doma na kmetiji rabijo! Da pa res tisti domačiji obračajo hrbet, ki so nujno potrebni, dokazuje dejstvo, da na kmetih vedno bolj primanjkuje delavskih moči. Poslov ni na kmetih več mogoče zlepa dobiti. Fant, sin ali hlapec, gre k vo'akom, pa se ne vrne več domov. Rajši gre k železnici za premikača ali pa za hlapca v kakó trgovino, na kmetih pa morajo posle drago plačevati, povrh tega pa niso zanič.

Ne smemo prikrivati, da ne žene nešteto kmečke mladine v mesto toliko resnična potreba, kot pa želja po večji prostosti in udobnejšem življenju. Fantu ne ugaja več doma; oče mu je preveč siten, preveč pazi nanj, cvenka pa tudi ni nikoli bogvekaj v žepu, da bi si mogel privoščiti celo noč v gostilni v družčini s tovariši. Hlapcu ni všeč, da ga gospodar ne pusti ponočevati. Kmečka hči se želí no ozira po mestnih oblekah in si poželi vsakdanjega belega mestnega kruha.

Kaj pa čaka premnogo teh mladeničev in mladenk v mestu? Aii se tu res cedita mleko in med?

Hud, srdit boj za življenje in obstanek čaka mladega človeka v mestu. Le poglejmo n. pr. zidarje, pleskarje, delavce po različnih tovarnah itd. Pride zima ali pa tovarna ne rabi več toliko delavcev, pa so odpuščeni in brez dela. Na Dunaju n. pr. so bile zime, v katerih je bilo 60.000 delavcev brez dela! Navadno se fant v mestu kmalu oženi, večinoma brez premisleka in po hitrem, ne izbirčnem znanstvu. V času bede je toliko hušè, kolikor več je lačnih otrok. Končno mora še žena iti služít, da popolnoma ne zmanjka kruha. Cel dan in celo noč šiva za tuje ljudi ali pa lika, pere in hodi po hišah pospravljat. Ne briga se ne za moža, ne

za otroke, ker se ne more. Otroci podivjajo, mož pijančuje. Končno se še otroci navadijo beračiti in krasti.

Delavski kruh je trd. Tudi če delavec kaj več zasluži, da zamore s svojo družino količkaj izhajati, vendar nikoli ne more biti resnično zadovoljen. Kmet ima vendar nekaj svojega, čeprav malo — delavec nič. Stanuje navadno v premalo svetlem in premalo zračnem stanovanju, vrhtega pa ga delo samo kmalu izdela in mu pokonča zdravje. Poglejte naše rudarje. Redkokdaj doseže kdo od njih starost. Zgodaj se jih lotijo bolezni, katere podedujejo od njih otroci. Ali nisi še nikoli videl ubogega bledega delavskega otroka? Tisti pa, ki iz kmetov silijo v mesto na delo, poslabšajo stanje delavčev. Kajti čim več je delavskih moči na razpolago, tem lažje jih delodajavec po ceni dobi. Saj se kar ponujajo. Na ta način delavec nikoli ne pride do boljše plače. V samem Berlinu je lansko leto 50.000 deklet iz dežele iskalo službe pri gospodi! In te niso še vse. Blizu 30.000 jih je za šivilje, delavke itd. Delati pa seveda morajo vse za sramotno nizke plače.

Fant, ki iz kmetov pride v mesto, nima nobene izkušnje. Družčine seveda hitro najde, navadno med svojimi sodelavci. Družčina je v največjih slučajih slaba, sam pa fant tudi gleda, da hitro popravi, kar je doma na očetovem domu zamudil. Gostilna mu postane drugi dom, cerkve se ogiba. Začne sklepati različna znanstva. Takega fanta tudi na hitreje pridobe socialni demokrati. Znana stvar je n. pr., da se v Idriji najprej vsedejo na socialno-demokratske limanice fanti, ki so pravkar prišli s kmetov. To ni čudno. Kaj v preprosti mladenič o socialnih demokratih? Tj se mu nalažejo, kolikor hočejo. Kmalu jim verjame. Delavski otrok je previdnejši, izkušencjši, bolj nezaupljiv.

Kaj pa čestokrat postane iz kmečkega dekleta v mestu, tega ni treba na dolgo in široko praviti.

Kako temu odpomoči? Mnogo preosnov bo treba, da se zajezi reka mladeži, ki s dežele dere v mesto. V prvi vrsti se bodo morale izboljšati gospodarske razmere na deželi. Toda kmečki mladeniči in prijatelji mladine že zdaj lahko mnogo storé v tem oziru. Prvo je: Okleinite se društva v vašem kraju, bodisi izobraževavnega, bodisi pevskega, bodisi telovadnega! Ne samo, da se mladenič tu izobrazí — društvo se mu tako priljubi, da ga ne more več pogrešati. Gre za vojaka, pa se mu vedno toži po domu in domači tovaršiji poštenih in resnih mladeničev. Mešto ga ne vleče. Tisti pa, ki s kmetov za stalno pridete v mesta, poiščite takoj zavetja v krščanskih družtvih! Ne poizgubite se po različnih kotih, prenočiščih, sumljivih stanovanjih in gostilnah! Doma naj prijatelji mladine slednjo pri vsaki priliki poučijo, kam naj se obrne mladenič, ako se napoti v mesto. Tisti, ki so doma marljivi člani društva, se bodo

tudi v mestu takoj že sami pri prvi priložnosti oglasili pri enakomislecih.

Mladeniči, to bi radi, da pomnite in se po tem ravnate: Kmečki dom — najlepši dom! Drugo pa: Drugi dom naj vam bo krščansko društvo!

Svobodna vest.

Svobodna misel — to je geslo naših liberalcev, naše takoimenovane radikalne mladine. Razložili smo že, kako abotno je to načelo, da naj vsakdo misli, kar se mu ljubi. Prišli smo do tega, da svobodomislec pod svobodno mislijo razumejo to, da naj bo naše mišljenje svobodno od Boga, svobodno od vere, svobodno od Kristusa! To je svobodna misel, da ni ne Boga, ne verskih resnic! Svobodomislec — smo dokazali — so lažimisleci, ker tajijo to, kar nas naš razum jasno uči: da je nad nami Bog, ki nas je po svoji podobi vstvaril. Mi smo pa pravomislec, ker se ravnamo edinole po resnici, v prvi vrsti pa po večni Resnici!

Ni pa našim lažimislecem dovolj, da učijo »svobodno misel«, temveč oni učijo čisto dosledno »svobodno vest«. Kakor človek misli, tako mora tudi delati. Če ne, ni mož, ni značaj! Kdor svobodno misli, kdor torej tají, da je Bog, ta mora tudi svobodno živeti, delati tako, kakor bi Boga ne bilo. In res — pristaši svobodne misli na glas učijo, da se človek ne sme ravnati po božjih zapovedih, temveč le po svoji svobodni vesti! Kako pa razumevajo svobodno vesti?

Kaj je — vprašamo najprej — vest? Beseda vest se izvaja iz vedeti. Imeti vest, se pravi: vedeti, da je to dobro, ono pa slabo, da je treba dobro storiti, slabo pa opustiti in da je treba svoje življenje po teh načelih uravnati. Skratka: vest nas uči n r a v n o živeti, kakor je primerno za človeka, ki je višji od živali. Vest je nekak notranji glas v našem srcu, ki nam velí delati le to, kar je dobro in za človeka dostojno. Vest nas odvrača od slabega, nas svári, kadar nas slabi nagoni, zlé želje vlečejo k grehu.

Kaj pa pomenja »svobodna vest«? Kaj umevajo nasprotniki krščanstva s to besedo? Kaj naj si mislimo pod vabljivim in prikupljivim naukom: »Vest je svobodna«?

Ali hočejo svobodomislec s tem reči, da naj človek dela, kar hoče, naj živi, kakor se mu poljubi, kakor se njemu zdi prav? Ne — tega svobodomislec ne trdijo. Oni ne pripisujejo človeku te svobode; da bi delal vsakdo, kakor se njemu zdi prav, tega nočejo. Oni imajo pač svobodo vedno na jeziku; v resnici pa svobode ne poznajo. Če bi vsakdo živel, kakor se mu zdi, bi pač nastal občni nered; ljudje bi se medseboj pobijali, kakor živine. To pa tudi svobodomislecem ne bi bilo prav. Da — oni tako malo ljubijo svobodo, da jo odrekajo vsakomur, kdor ne misli tako, kakor oni!

To so svobodomisleci jasno pokazali ravno v zadnjih časih na Francoskem. Katoličani so ondi zahtevali, da se jim pripozna vsaj toliko svobode, da smejo svojo misel v dejanju izvrševati, kakor smejo to vsi drugi državljani, svobodomisleci, protestanti in judi. Kaj še! Takozvana svobodomiselna vlada je vzela katoličanom cerkve in pred dvema tedni je francoski senat sprejel postavo, da se ne smejo pobožne ustanove, to je denar, ki so ga pobožni rajniki zapustili cerkvi, da opravlja za njihove duše svete maše, uporabljati za njihov namen! Te ustanove lasti zdaj država sebi: mrtvece je takorekoč oropala za molitve, ki jih katoliška cerkev zanje opravlja! Francoska vlada nadalje zapira svobodne šole, katere so ustanovili katoličani s svojim denarjem, in otroke sili, da hodijo v brezverske šole. Svobodomisleci na Francoskem rajši trpijo, da vsled zatiranja katoliških šol trpi šolstvo, da so na Francoskem ponekod kraji, kjer zaradi pomanjkanja šol ne hodi niti polovica otrok v šolo, kakor da bi priznavali verske šole! Nekaj časa so se svobodomisleci sicer izgovarjali, da nočejo preganjati vere, da nikakor nočejo otrok vzgajati proti veri, temveč le brez vere, tako, da bodo izučeni brez duhovniškega vpliva in se bodo pozneje mogli sami odločiti ali za Boga ali proti Bogu. Prazne besede! Razkrinkal jih je najgorečnejši svobodomislec, bivši francoski ministrski predsednik Combes sam, ki je za veliko soboto napisal značilni članek v dunajskem judovskem glasilu »Neue Freie Presse«. Ondi se ta možakar hvali, da se je francoskim svobodomislcem posrečilo mladini v brezverskih državnih šolah tako korenito izrjavati vero iz src, da velika večina francoske mladine nič več ne hodi k sv. obhajilu, da ne sprejema nobenih zakramentov in nič več ne molí! . . .

Našim svobodomislcem - lažimislcem torej ne gre za to, da bi pustili, naj ljudje delajo svobodno po svoji vesti. Kaj še! Človek mora — tako zahtevajo — tako delati, kakor je svobodomislcem prav, po njihovih mislih se mora ravnati!

To je »svobodna vest« svobodomislecev, da nihče krščanske vesti ne sme imeti! Če jo ima, ga psujejo »mračnjaka« in »klerikalca«.

Svobodomisleci torej ne poznajo v resnici nobene resnične svobodne vesti, ampak brezversko, brezbožno vest!

Kakšna pa je ta brezbožna vest? Ali je mogoče na podlagi te vesti res npravno in čednostno živeti? Svobodomisleci pravijo, da. Čemu je meni Boga treba, tako modrujejo. Svojo vest vprašam, ta mi že sama pové, da moram le dobro delati, da moram starše spoštovati, da ne smem krasti, da moram svojega bližnjika ljubiti itd. Ali je to resnično?

Torej — tako domnevajo nasprotniki krščanstva — dovolj je, da človek svojo vest

poslušá, da dobro in npravno živi. Izkušnja pa nas uči, da to ni zadosti. Človek je namreč slab, najslabotnejša stvar na svetu. Njegovi slabi nagoni so tako mogočni, da bi ga večkrat zapeljali k hudemu, ako ne bi veroval v Boga in se ga bal! Naj vendar svobodomisleci nehajo proročkovati, da se bodo vsi ljudje namah izpremenili v angelje in dobro delali le zaradi dobrega samega ter ne bodo strahu božjega rabili! 532 paragrafov šteje naš kazenski zakonik, 532 paragrafov, v katerih se določajo kazni za nebroj prestopkov in hudodeistev! Nič boljše ne bo, ako bi zavládala brezverska država! Saj vidimo, kako se na Francoskem, kjer imajo vso oblast v rokah bogotajci, od dne do dne množijo zločini, zlasti med mladino! Človek rabi nad seboj strogega zakonodajavca, ki pregrehe kaznuje, dobro pa poplačuje, in tak zakonodavec je Bog!

Brez Boga ni pravice! Kajti, kdo more človeka siliti, da vsakemu dá, kar mu gre, da ne poškoduje in ne ukrade tujega imetja, da bližnjiku ne vzame življenja, kadar mu je napoti, da spoštuje starše, se pokorjuje državnim postavam? Državni zakon? Kaj mar bogotajcu državni zakon! Državo so naredili ljudje, tako on misli, in za človeške postave se mi ni treba brigati! Ako hočem, jih izpolnjujem, ako nočem, pa ne! Tako tudi delajo anarhisti, ki morijo kralje in vladarje. Ali mi zamore vse t ukazovati? Če Boga ni, prav nič! Kaj je bogotajcu mar vesti? Vest naj pravi, kar hoče, jaz je ne bom poslušal. Kajti če ni večnega zakonodavca, Boga, nad meno!, potem se mi pač nikomur ni treba uklanjati, tudi lastni vesti ne! Tudi moralca opominja vest, toda on jo zaduši v sebi in napravi tako, kakor mu velevala slepa strast!

Bogotajci tega ne morejo utajiti. Največji bogotajec je profesor Le Dantec v Parizu. Ta v svoji knjigi: »Brezboštvo«, ki je izšla leta 1906., sam priznava, da pravi bogotajec, kakoršen je on, ne pozna nobene obveznosti. Bogotajec ni nikomur za svoja dejanja odgovoren, ne Bogu, ker misli, da ga ni, ne ljudem, ker nimajo pravice, mu ukazovati, naj tako ali drugače dela, ne državi, ki je samo stvor ljudi. On dobesedno na strani 113. svoje knjige izpoveda sledeče:

»Vsak bogotajec bi se ravnal po svoji vesti le tedaj, kadar bi to njegá osebnó zadovoljilo; kaj mislijo drugi, to bi bilo zanj brez vsake obveznosti; taka družba samih bogotajcev bi se naravno končala s kugo brezčutnega samoumora!« . . .

Tu priznava brezbožnik Le Dantec sam, da kdor taji Boga, pravzaprav niti živeti ne more, kaj še, da bi npravno, čednostno živel! In res! Če ni Boga, potem se ne izplača živeti. Le Bog zamore človeka osrečiti, le večna resnica zamore njegov um nasititi, le večna dobrota ga ublažiti! Brez Boga nima življenje nobenega namena in nobenega pomena. Potem je najbolje, da si človek požene kroglo

v glavo. Zadnja modrost svobodomislecev je samoumor!

Svobodomisleci ugovarjajo, da v resnici mnogo bogotajcev živi čednostno. Dobro, če živé. Ampak oni ne živé zato čednostno in dobro, ker Boga tajijo, temveč zato, ker so si ohranili na dnu srca še nekaj krščanskih načel, čeprav tega nočejo priznati. Nasprotno pa tudi mnogo katoličanov živi nenravno, pa ne zato, ker v Boga verujejo, temveč zato, ker njegovih zapovedi ne izpolnjujejo! Krščanski mladenič! Dvoje moraš pomniti: Živi čednostno, kakor te tvoja vera uči, da ti ne bodo mogli nasprotniki nič očitati. Drugič pa izpoznavaj, kako lažnjivi so svobodomisleci! Svoboda — tako pravijo — nasilje — tako delajo! Svobodna vest je tudi eno izmed njihovih lažnivih gesel, to zdaj izprevidiš. V prihodnjem članku ti pokažemo, kako življenje po brezverskih načelih vede do nenravnosti in propada!

Vsi eno!

Naša mladina se marljivo pripravlja za skupno organizacijo. Pravzaprav jo že ima, pa jo bo treba vsestransko izpopolniti in razširiti. Telovadni odseki kot podorganizacije »Slovenske krščansko-socialne zveze« so in bodo središče, okoli katerega se bodo zbirale naše mladeniške moči. Že v letošnjem polétju bomo napravili skupno priredbo, na kateri upamo, da položimo temelj telesno in duševno izurjeni mladeniški armadi iz vseh slovenskih pokrajin.

Pri tem ne smemo pozabiti na sledeče: na skupno in složno sodelovanje z našo dijaško mladino, bodisi po srednjih, bodisi na visokih šolah, oziroma s »Slovensko dijaško zvezo«. O tem govoriti, kako je potreba, da se dijak — najsibo tudi visokošolec — in kmečki, oziroma delavski mladenič razumeta in živita medseboj v čim najožjem stiku, je odveč. Dijak in priprost mladenič, kmečki sin ali delavec sta si enakovredna, oba enakovredna Marsikateri izobraženec smatra to, da ljudi poučuje, za nekako miloščino, kar je pa čisto napačno. Nasprotno pa mnogi fantje na deželi in v večjih industrijskih trgih z nezaupanjem gledajo na dijaka, češ: ti nas boš učil! Toda to so stvari, ki se kmalu popravijo. Premišljati je treba le, kako naj bi se skupno delo vršilo.

Na vsak način se mora telovadska, oziroma mladeniška organizacija z »Dijaško zvezo« dogovoriti za skupni delavni program. Le delo po dogovoru bo uspešno. Voditelji obeh organizacij morajo skupno sestaviti velik načrt za predavanja, oziroma za gotove skupine predavanj in sicer zelo podrobno. To bo v mnogem oziru veliko boljše kot delo na svoje roke. Prvič: Mladeniška organizacija dobiva od svo-

jih članov-mladeničev iz telovadnih odsekov redne in točne informacije. Razuntega posečajo člani vodstva odseke po deželi redno. Zato dobro poznajo potrebe, želje in pomanjkljivosti po posameznih krajih. Vedo, česa mladeničem manjka, kakšna stvar, kakšna tvarina bi ondi zanimala itd. Isto velja za kurze, ki imajo veliko več uspeha kot posamezna predavanja, ker se pri njih tvarina obdela res vsestransko in se tudi na poslušavce lahko stavljajo večje zahteve. Drugič: Tak skupni delavni program bi marsikoga, bodisi med dijaki, bodisi med nedijaki, bolj vezal na delo, zlasti v počitnicah. Kajti po našem mnenju bi ta program moral biti strogo obvezen tako za vse, ki bi se v njem določili za predavatelje, oziroma voditelje kurzov, prirejevalce iger, delavskih večerov itd., kakor tudi glede na določeno tvarino, ki jo treba obdelati v gotovem času in na gotovem kraju. Tretjič: Praktičen pomen in uspeh tega delavnega programa je veliko večji, kakor če bi vsaka organizacija v tem oziru šla svoja pota. Boljše se uporabijo posamezne moči, postavijo na najbolj primerno mesto, se ne cepé, delajo tam, kjer je res potreba.

Zato je potrebna med neodvisno mladeniško in neodvisno dijaško organizacijo neka zveza, katere edini namen bi bil določati v prvi vrsti za počitniško delo, v katerem pride dijak največ vpoštev, skupni program ter skrbeti za to, da se do pičice izvede. Tak skupni odsek bi seveda bil tudi drugače velikega pomena, ker bi v njem bila misel skupnega dela med izobraženo in preprosto mladino dejansko oživetvorjena. Ni dvoma, da bi tak odsek svoj prvotni delokrog kmalu moral razširiti.

Da je tako delo mogoče, kažejo zgledi drugod. Na Francoskem n. pr. je krščansko mladeniško gibanje silno lepo razvito. Saj je edino na kar še smejo francoski katoličani upati, da jim prinese boljšo bodočnost. Mladeniči so zbrani v organizaciji, ki ima značilno ime »sillon«, po naše brada. Mladeniči hočejo s tem pomenljivim imenom reči, da orjejo po še neobdelani zemlji brazde, kamor sejejo omiko in izobrazbo. V tem »sillonu« so zbrani mladeniči iz vseh stanov v najlepšem soglasju. Izmed 100 »sillonistov« je 46 delavcev, 27 uradnikov in uslužbencev, 12 dijakov-visokošolcev, 9 duhovnikov, 3 gimnazijci, 3 delodajavci. »Sillonisti« so že marsikaj dosegli glede na šolstvo omejitev dvoboja v armadi, odvrnitev od materializma itd.

Naj poklicani krogi premišljujejo, kako združiti vsa mlada slovenska srca v eni misli, enem čustvu, razvneti in oduševiti jih za en vzor, potisniti vsem v roke orožje za obrambo skupne postojanke: naše krščanske misli in našega slovenskega domovja!

Redovne vaje med korakanjem.

(Dalje.)

Smeri ločimo v ravne in prečne smeri in korakanje v lokih.

Vzemimo najprej korakanje v zastopu! Iz reda pridejo telovadci v zastop na povelje: »Zastop v desno (levo) vbok!« Vadi se na sledeči način: Če se poveljuje v desno vbok, se obrne vsak telovadec v desno in sicer na desni peti in na levih prstih do trenutno nakazane zanožne stoje z levo nogo, ki mora biti lepo stegnjena, narkar se ista prisune (prinoži) k desni do spetne stoje. Istotako se postopa na povelje v levo vbok. (Tudi te vaje naj se vadijo najprej razdeljeno in na dve dobi.)

Pri vsakem zastopu je treba paziti na pravilno razdaljo, ki naj znaša med vsakim telovadcem približno dolžino spodnje lakti. Ta razdalja se mora ohraniti tudi pri korakanju. V drugi vrsti je treba paziti pri zastopu, kar je bilo že omenjeno, na pravilno kritje. Noben telovadec ne sme videti več od vrste kot le svojega prednika. Ako se vodnik drži pravilne smeri, in ako telovadci res s pozornostjo krijejo, bo ostal zastop vedno lepo raven.

Zastop koraka lahko v ravni smeri, prečni smeri in v lokih. Pri vseh teh smereh se mnogokrat uporabljajo »Protihodi«. Protihodi so korakanja v zastopu, dvostopu, štiristopu itd., v katerih se smer spremeni s tem, da se napravi cel zavoj (obrat v korakanju) v desno oziroma v levo, tako da se koraka popolnoma v nasprotno smer. Telovadci, ki korakajo že v protihodu, morajo paziti na to, da korakajo tik ob telovadcih, ki vztrajajo še v prvotni smeri. Telovadci, ki so še v prvotni smeri, se ne smejo pod nobenim pogojem umikati telovadcu, ki korakajo v protihodu, kajti če se to zgodi, postane zastop, v obeh različnih smereh korakajoč, takoj zviti in neraven (nekrit). Telovadci, ki korakajo v protihodu, se morajo ravnati po korakajočih v prvotni smeri. Kajti če ti ohranijo lepo ravno smer, bo ostal cel zastop v obeh smereh lepo raven.

Ako koraka zastop v telovadnici n. pr. v obvodu, t. j. ob vseh štirih stenah, mora vsak telovadec, da pravilno spremeni smer, napraviti pravilen obrat na sledeči način: Če koraka zastop v obvodu na levo, t. j. da se delajo obrati v levo, mora vsak telovadec paziti na sledeče: vsi telovadci morajo napraviti obrat na istem mestu, kjer ga je napravil vodnik. Obrat se dela vedno na korak z zunanjo nogo. Torej, ako se dela obrat v levo, mora biti zadnji korak na določenem mestu z desno (zunanjo) nogo, se takoj na desni nogi zasuče za polovico obrata v levo, in se v istem tempu koraka dalje. Ravno nasprotno je, če se delajo obrati v desno. Glavni zakon pri tem je torej, da je zadnji korak vedno z zunanjo nogo na določenem mestu.

Ravno tako se postopa, ako koraka zastop srednje smer, t. j. po sredi dvorane in dela zavoje v levo in desno.

Če se izpreminja ravna smer v prečno, je postanje isto, kot je že zgoraj omenjeno, le da se pride iz različnih ravnih smeri v prečne z enčetr, polovico in tričetr obrata v desno ali levo.

V boljše razumevanje bodi omenjeno, da imenujemo cel obrat tisti obrat, pri katerem se na svoji levi nogi zasučemo v levo toliko, da pridemo s čelom proti isti strani, proti kateri je bil obrnjen popred hrbet. Cel obrat se dela na povelje: »S čelom vspred (vzad)!« Ta obrat se dela vedno v levo.

Pol obrata napravimo na povelje: »V zastop desno (levo) vbok!«; oziroma »V red desno (levo), s čelom«. Obrniti se je treba na peti istoimenske noge (torej na isti peti v katero stran se je pač poveljevalo; če se glasi povelje na desno, se obrne na desni, če se glasi v levo pa na levi peti) in na prstih raznoimenske noge toliko, da začrtamo kot devetdesetih stopinj.

Potem je četr obrata, ki se izvrši na povelje: »Desno (levo) vprek!« in ki se izvrši po istih pravilih, kot pri polovičnem obratu, le toliko, da se začrta kot petinštiridesetih stopinj, torej polovico devetdesetih.

Zadnja sta še, tričetrinski obrat, ki je trikrat tolikšen kot enčetrinski obrat in torej začrta kot 135°, in dvojni obrat. Ta dva se pri redovnih vajah sploh ne rabita. Pač se pa tričetrinski mnogokrat uporablja pri zavojih med korakanjem.

(Dalje.)

Telovadni odseki.

Pogum velja!

Iz Logatca.

Mladenič J. Ev. P. nam piše sledeče: Tudi v Logatec so dospele vesti o velikih uspehih telovadnih odsekov glede na organizacijo mladeničev. Ko smo lansko leto ustanovili v Dolenjem Logatcu izobraževalno društvo, v Gornjem ga pa pomladili, smo mislili na vse večje uspehe, kakoršni so v resnici. Pravzaprav se čisto malo pozna, da imamo dve društvu v fari. Sicer smo v Dolenjem Logatcu vprizorili že tri igre, med njimi celo »Rokovnjače«, toda samo vsled zunanje pomoči in dreganja. Vendar ni še vse tako, kakor bi moralo biti.

Prišli smo do tega spoznanja, da ni nič čudno, da so pri nas ostale skoraj še prejšnje razmere, ker ni mogoče, da bi kmečki fant, ki je bil do sedaj samemu sebi prepuščen, sedaj kar naenkrat slekel staro železno srajo, se navadil na društveno življenje in bral knjige in časopise. To je prevelik korak, treba ga z nečim premostiti, da pridemo do levega iz vzglednega življenja v društvu. In ta most so po mnenju mojem in po mnenju drugih v prvi vrsti telovadni odseki, dalje tudi pevska in tamburaška društva.

Da, tudi v Logatcu se je dobilo že nekaj tako vrlih mladeničev, ki so že začeli o tem misliti. Toda niso bili dovolj pogumni in padlo jim je navdušenje za to stvar takoj, ko so čuli o nekaterih ovirah. Pravijo, da nimajo nikjer pod streho prostora; toda ta ugovor takoj pače, ako povem, da je mnogo starih sokolskih društev, ki telovadijo tudi kar na prostem. (Žire nad Idrijo.) Tudi mnogo naših odsekov še nima svojih lastnih telovadnic. Sicer pa, ali ni pod milim nebom še najlepša telovadnica? Če se vbogi kmet trudi dneve in leta pod milim nebom, se bo lahko tudi nekaj ur na teden telovadilo na prostem. Do zime pa mogoče že dobimo kje kak prostor, da ga priredimo za telovadnico. Z orodjem pa tudi ni take sile. Za prvo silo bi se dobil drog in skok v višino, naprej bi pa že sami kaj napravili, ali pa tudi kupili. Sploh bo pa treba misliti na kak samostojen dom, n. pr. tak, kakor je v Št. Vidu, ki pač ne stane posebno veliko.

Pevsko in tamburaško društvo sem prej omenil. Oboje smo že imeli, toda vse so nam nasprotniki prevzeli. Na novo pa ne moremo sedaj še začeti, ker nimamo nič zato izvežbanih ljudi, ki bi bili našega mišljenja.

Mogoč je torej samo telovadni odsek. Taisti bi se ustanovil z najmanjšimi stroški — plačevala bi se samo vožnja telovadnemu učitelju iz Ljubljane — in mi bi imeli v Logatcu tako trdno bojno vrsto, da je ne bi zlomil noben »Sokol«, ki se menda ravno sedaj zelo goreče snuje. Kajti ni je večje vezi v nobenem društvu, kakor je bratska vez, ki veže telovadce v vzglednem telovadskem društvu! Morda bi se dalo še tako napraviti, da bi ljubljanski odsek pošiljal k nam take telovadne učitelje, ki bi poučevali tudi petje in tamburico.

Poprijeti se moramo torej te misli ter je ne smemo nikoli izpustiti iz glave, dokler ne bomo imeli pred sabo to, o čemur sedaj samo sanjamo. Šele ko se bomo enkrat tako organizirali, ne bo časa za ponočevanje in pijančevanje, ampak bomo ves naš prosti čas porabili za pridobivanje omike, kakor se spodobi za narod, ki ni velik in ki še ni dovolj pripravljen za boj z notranjimi in zunanji sovražniki.

Torej upajmo, da bodo oni mladeniči, ki so že imeli toliko poguma sprožiti to dragoceno misel, zadobili novega poguma in vztrajnosti ter si prizadevali pridobiti si še drugih mladeničev našega mišljenja, da bi se vpisali v telovadni odsek. Dokler se pa to ne zgodi, pa natančno prebirajmo »Mladost«, da vidimo, koliko so v drugih krajih v tem oziru že pred nami. Dal Bog, da bi se kmalu pozdravili z bratskim »Na zdar!«

Jadranska straža.

Iz Sv. Ivanu pri Trstu.

Čuk je mrtvaška ptica. On prorokuje smrt. Je nekaj resničnega na tem. To nam potrjuje sledeča dogodba. Pred nekoliko meseci se je ustanovil v »Narodnem domu« v Sv. Ivanu »Sokol«. V telovadnico je zahajalo mnogo

mladeničev, mož in otrok. Kako tudi ne? G. učitelj Grmek je v šoli pretil otrokom, da bodo kaznovani, ako se ne vpišejo v »Sokola«. Navzlic strašanski agitaciji pa je moral »Sokol« vendar po trimesečnem delovanju odleteti. Člani slovenskega krščanskosocialnega izobraževalnega društva so se namreč začeli zanimati za telovadbo in ko je »Sokol« zavohal »Čuka«, je žalostno zamahnil krila in jel umirati. Zelo hraber je bil ta sokol! . . .

Mi primorski fantje zelo hrepenimo po telovadnem odseku. Saj se živahno zanimamo za vsak pojav v kršč. društvenem življenju. Pri nas je nad 30 »Mladosti« naročenih. Radi jo prebiramo. Posebno spisi v obrambo vere so nam zelo dobro došli, kajti brezverje se tu v bližini mesta širi med mladino kakor kuga. Tudi je mnogo mladine v telesnem in duševnem oziru zanemarjene in pokvarjene. S telovadnim odsekom se bomo tudi pri nas zelo poživili. Ne bomo si samo telesa izurili, marveč tudi duh postane tem potom bistrejši, volja pa marljivejša in odločnejša. Na ta način se bomo vneli za vse dobro. Obračamo se zato tem potom na »Zvezo telovadnih odsekov«, da nam pošlje zastopnika, ki nam ustanovi telovadni odsek! Zvezinim bratom kličevo primorski fantje krepki: »Na zdar!«

Vedno naprej!

Iz Št. Vida nad Ljubljano.

V smislu sklepa tretje seje Z. T. O. priredi naš odsek v nedeljo, dne 10. maja, izlet na Šmarno goro ter uljudno vabi bratske odseke k udeležbi. Odhod iz naše telovadnice je ob 8. uri dopoldne, ob 9. uri je sveta maša na gori z govorom br. Zabreta. Pri maši poje iz prijaznosti pevsko društvo »Ljubljana«. Po sveti maši prosta zabava na svežem gorskem zraku in pohod skozi Medvode. — »Mladost« se pri nas pridno naračča, dobili smo že lepo število naročnikov. Tudi naši gostilničarji, kateri so bili zadnjič nekoliko hudi, ko je »Mladost« priporočala fantom vodo, so jo razun dveh vsi naročili. Ti so: J. Košir, V. Jagar, gostilna »Pri Frnadu«, V. Cirman in gostilna »Pri Štefku« na Poljanih. — Nekateri študenti so pa zelo hudi na naš list, kar pa se ne čudimo, ker taki se bahajo s tem, da čitajo »Svobodno Misel« i. dr. Ravno to pa nam je dokaz, kako potrebno je bilo, da se posveti v gnjile razmere, ki vladajo med njimi. Nas bi sicer to nič ne brigalo, a pomisliti moramo, da taki dijaki zahajajo ob raznih počitnicah med nas, kjer skušajo postavljati se s prav svobodnomiselni nazori. Tako se je sedaj o velikonočnih počitnicah neki prosvitljenelec v družbi nedoraslih dečkov hvalil, da se je v mestu pred odhodom k sv. obhajilu doma »kofeta navedel«. Mi priprosti fantje, ki nam je poštenost in verski čut nad vse, ne bomo pustili, da bi se hodilo med nas s takimi nazori. Zato pa bomo neusmiljeno kritizirali take pojave, če jih še kdaj zasačimo pri naših nadebudnih »filozofih!« — »Sokole« se je ustanovil minulo nedeljo, če smo prav poučeni. Naš odsek si je s tem zabilježil nov uspeh na telovadnem polju. Kako pa bo kaj letal ta ptič, o tem pa bomo že poročali v »Mladosti«. — Na zdar!

Za telesno in dušno izobrazbo.

Iz Kamnika.

Življenje v našem odseku je čimdalje bolj živahno. V vseh ozirih imamo dovolj zabave, razvedrila in pouka. Poleg bratov telovadcev, ki vidno napredujejo, obiskujejo redno telovadnico, imamo tudi že nad 40 članov naraščaja, kateri se pa vsako telovadno uro pomnožuje tako, da upamo v kratkem videti nad pol stotine te junaške čete. Seveda že ni mogoče teh junakov velikanov skupno poučevati, ampak razdeliti smo jih morali na dvojce. Sicer pa isti ne telovadijo zvečer, kakor je to vpeljano po nekaterih krajih, temveč vsak teden dvakrat od 4. do 5. ure popoldne, kar je za mladino v vsakem oziru boljše.

Poleg tega imamo tudi priliko poslušati skoraj vsako telovadno uro razna zanimiva predavanja. Tako sta nas že parkrat razveselila s svojim obiskom visokošolca g. Stele in g. Mazovec, ki se nahajata na kratkih počit-

nica doma v Kamniku. Med drugim nam je g. Stele zanimivo predaval o protozoidarjih, njihovem delovanju, njih bratskih znakih itd., g. Mazovec pa nam je v lepem govoru opisoval zgodovino in življenje naših pradedov Slovencev. Obema najpristranejša zahvala za prijaznost in požrtvovalnost. Vendar smemo upati, da nas vrla dijaka tudi še naprej razveselita z enakimi zanimivostmi. — Na zdar!

Somišljeniki! Naša dolžnost je, da pohitimo dne 3. maja t. l. v hotel »Union«, kjer bo priredil ljubljanski telovadni odsek veliko javno telovadbo. Dajmo vrlim našim telovadcem novega ognja in navdušenja, da bodo šli krepko, neustrašeno naprej po začrtani poti! Dne 3. maja na svidenje!

Ljubljana. Delo v našem odseku narašča od dne do dne. Vse moči smo sedaj porabili za javno telovadbo. Da ne bi bilo v naših mladeničih toliko požrtvovalnosti in nesebične delavnosti, ne bi mogli smagovati dela. V četrtek, dne 14. t. m. ima naš odsek svoj redni letni občni zbor. Dnevni red je sledeči: 1. Poročilo predsedstva; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika, 4. poročilo načelstva; 5. poročilo pregledovalcev računov; 6. volitev odbora; 7. volitev načelnštva; 8. slučajnosti. Vabimo vse člane, da se občnega zbora zanesljivo udeleže.

Metlika. Dvajset vozov peska so naenkrat navozili pred tedno Lokvičani in Trnovčani za letno telovadnico, ki si jo pripravljajo naš telovadni odsek. Mladiči so bili ponosni na svoje očete, ko so videli belokranjski vlak vozov in sklenili so, da se jim z vzornim življenjem in delom zahvalijo za njih trud. Poleg telovadnice si napravimo tudi strelnico in sicer eno navadno in eno veliko, ki bo zgrajena prav po vojaških predpisih. Prosilni bomo vojaško intendanco, da nam posodi ali proda puške. Delamo z veliko vnamo, ker nas delo v blagor mladine in naroda veseli. Javne telovadbe v Ljubljani se udeležijo naš odsek po petih zastopnikih.

Mengeš. Naš telovadni odsek lepó napreduje. Mladiči so se marljivo poprijeli telovadbe. Do 3. maja si bodo nekateri že nabavili uniformo. Orodje smo si tudi že naročili. Prosimo vse one stariše, ki jim je kaj za njih mladino, da isto navdušijo za naš telovadni odsek. Naši igralci se pripravljajo za igro »Znamenje v gozdu«. Društveni pevski zbor se sedaj na novo ustanovi. »Mladost« vselej z veseljem pričakujemo. 26. aprila smo nameravali napraviti izlet proti Kamniku, pa smó ga zaradi slabega vremena morali opustiti. V seji, ki jo imamo redno vsako nedeljo, smo izvolili novega podnačelnika, tajnika in vaditeljski zbor. Imena priobčimo prihodnjič. — Telovadnih vaj smo imeli od 19. marca 14, telovadili smo 84 ur, telovadcev je bilo 374, povprečno 29 pri vsaki vaji. Mladiči le pogum in nekaj dobre volje in vse bode šlo! Za nasprotnike se ne brigamo! Imamo tudi že precej podpornih članov; za piruhe smo dobili 55 kron za naš odsek. Imena priobčimo. Bog plačaj vsem darovalcem! Nadaljni darovi se hvaležno sprejemajo! Bratje telovadci, na svidenje v nedeljo v Ljubljani. »Na zdar!«

Škofja Loka. Zelo se zanimamo za »Mladost«. V telovadnici dobimo nov tlak, ker je ta za telovadbo prešibak. Veseli nas zelo javna telovadba v Ljubljani. Zato se sedaj prav pridno vadimo. Oglasilo se nas je sedaj 11 telovadcev. V nedeljo, dne 12. aprila, predstavljali smo igro »Rešenik«. Udeležba ogromna. Začnemo zopet z tamburico, katero smo sedaj nekoliko odložili.

Naša zanemarjena mladina.

V Ljubljani se je ustanovilo društvo, ki si je stavilo nalogo, da vzame v roko varstvo mladine. Društvo so ustanovili sodniki. Načeljuje mu predsednik kranjskega deželnega sodišča Albert Levičnik, zapisnikar je sodni tajnik Milčinski. Po raznih sodnih okrajih naše domovine so ustanovili sodniki zadnje čase sem mnogo društev v obrambo mladine. Nas zelo veseli, da so se pričeli sodniki tako živo zanimati za zanemarjeno mladino. Tako bo manjše število tiste mladine, ki zajde na napačna pota večinoma brez lastne krivde.

Gotovo je, da se bodo pečala nova društva predvsem s tistimi mladimi reveži, ki so tako nesrečni, da pridejo v sodno dvorano zaradi raznih hudodelstev in prestopkov. In takih revežev ni ravno malo. Saj so obsodila kranjska sodišča od 1. julija 1904 do 30. junija 1905 trinajst še ne 14 let starih otrok zaradi tatvine. Štiri vsled telesne poškodbe, enega, ker je poškodoval tuje imetje, enega zaradi greha, ki se ne sme imenovati, in nekega 12letnega dečka zaradi nevarne grožnje. Mladoletnih obsojencev, ki še niso dopolnili 18 leto, je pa bilo v tem času zaradi hudodelstev in prestopkov obsojenih 97, in 694 zaradi pregreškov.

Koroška okrajna sodišča so pa kaznovala od 1. januarja 1900 do 31. decembra 1904 zaradi prestopkov proti varnosti premoženja, zaradi nravnih in drugih prestopkov 100 otrok, ki še niso bili stari 14 let, 502 v starosti od 14. do 16. in 1165 oseb v starosti od 16. do 18. leta. Celovško deželno sodišče je kaznovalo 18 otrok, ki še niso bili stari 14 let, 86 oseb v starosti od 14. do 16. leta in 375 starih 16 do 18 let.

Na Štajerskem so dognali pri nekem posvetovanju štajerskega deželnega odbora leta 1899 do 878 slučajev zanemarnjene mladine, in sicer v starosti od 7. do 20. leta. Med njimi jih ni bilo kaznovanih 205!

Zelo žalostne so razmere v Trstu. Od leta 1901 do srede meseca oktobra je sedelo v tržaških preiskovalnih zaporih mladih oseb do 18. leta 747. Kaznovanih je pa bilo zaradi hudodelstev in pregreškov 334, zaradi prestopkov pa 1999 mladoletnih oseb!

Vsa primorska sodišča so kaznovala leta 1906 in v prvih osmih mesecih leta 1907 zaradi prestopkov 48 otrok od 10. do 14 leta, 111 od 14. do 15., 204 od 15. do 16., 294 od 16. do 17., 426 od 17. do 18. in 495 oseb od 18. do 19. leta. Na hudodelstva jih odpade 21 proti nravnosti, 15 na javno nasilstvo, 20 proti varnosti življenja, 113 tatvin in goljufij in 4 drugi zločini. Med njimi jih je bilo obsojenih 191 enkrat, 48 dvakrat, 25 trikrat, 13 štirikrat, 5 petkrat, 4 šestkrat, 4 sedemkrat, 3 osemkrat, 1 devetkrat, 2 desetkrat, 1 enajstkrat in 1 trinajstkrat. Na tržaško okrožje odpade 455, na rovinjsko 500 in goriško 497 slučajev.

Navedene številke nam dokazujejo, da imamo v naši slovenski domovini že zdaj več kot preveč zanemarnjene mladine, in sicer take, ki jo uči delati neprostovoljno po postavi predpisano pokoro sodnik. In tisti sodnik, ki se včasih ni zanimal, kaj da bo z mladino, se zdaj zanima tudi za to. Saj imajo sodniki tudi srce, ki ne zakrknje vedno ob navadnem vsakdanjem poslu, ko gre za obsodbo ali za oprostitev obsojenčev. Peča se zdaj veliko sodnikov z vprašanjem, kako li rešiti pri zanemarnjeni mladini, kar se še da.

Število one mladine, ki se pokori po določilih neizprosne postave, bi bilo brez vsakega dvoma še veliko večje, ko bi ne bila skrbela krščanska ljubezen že leta sem za mladino, in to tudi pri nas.

Lepo in ogromno je poslopje, ki ga je zgradila za neko deco tudi pri nas krščanska ljubezen. Na Kranjskem imamo v Ljubljani »Marijanišče«, ki ga je zgradil nepozabni oče revežev ljubljanski kanonik dr. Gogala, ki je umrl, ko je došlo v Ljubljano naznanilo, da je imenovan za ljubljanskega škofa. Svoje delo in zmožnosti sta posvetila zavodu, deški sirotišnici znani učenj rajni kanonik profesor dr. Frančišek Lampe in po njegovi smrti kanonik Andrej Kalan. Za sirote deklice pa imajo v Ljubljani redovnice Sv. Vincencija na Poljanski cesti sirotišnico baronice Lichtenthurnove. Če bi ne obstajala ta dva zavoda že dolgo vrsto let, slika Kranjske glade na zanemarnjeno mladino bi bila gotovo bolj črna, kakor je. Starejšima zavodoma se je pridružil zadnja leta sem zavod oo. salezijancev na Rakovniku, ki ima naravnost namen, da skrbi v prvi vrsti za zanemarnjeno mladino.

Proti navedenim zavodom, ki jih je ustanovila in ki jih vzdržuje v prvi vrsti krščanska ljubezen, ni pritožb. Splošno se priznava, da delujejo izvrstno.

V nasprotju z navedenimi zavodi ostro grajajo razmere v oddelku izboljševancev, takozvanih korigendov kranjske prisilne delavnice. Ni še dolgo, ko se je pisalo v znanstvenem delu, da je naravnost smešno, če sod-

nik za mladinsko varstvo, nakaže dečka v to poboljševalnico in izjavi, da ni nič drugega, kakor da ima kranjska dežela od nje dohodke. Ni poboljševalnica, ampak pohujševalnica. Kot mladinsko glasilo odločno zahtevamo, naj napravi kranjski deželni odbor v tej mučilnici, ne pa poboljševalnici, oni red, ki ga zahteva naš čas! Sodniki, ki se zdaj živahno pečajo z vprašanjem o skrbi za zanemarnjeno mladino, jo radi oddajajo rakovniškemu zavodu, ne pa deželnemu, ki bi moral biti vzoren, pa je škandalozen!

Na Štajerskem omenjamo graški zavod gospej »Dobrega pastirja«, sirotišnico društva katoliških gospej v Gradcu, zavode usmiljenk v Gamlitzu in Wundschuhu. »Alojzijevišče« in »Marijanišče« v Gradcu in »Vincentinum« v Eibiswaldu. Gotovo so pa še drugi zavodi, ki jih je vzbudila v življenje krščanska ljubezen, a žal da nimamo podatkov o njih.

Na Koroškem navajamo sledeča zavetišča mladini: samostan »Dobrega Pastirja« v Harbachu, sirotišnica sv. Antona v Trgu, sirotišnica sv. Antona v Trebnem, zavetišče za deklice otročje patronaže v Celovcu, sirotišnica uršulink v Celovcu, deška sirotišnica Vincencijeve družbe v Celovcu.

V Trstu obstoja salezijanski oratorij.

To dokazuje, koliko da je storila krščanska ljubezen v naših krajih za revno mladino, ki je potrebna zaščite. Koliko solza in koliko revščine so pa preprečila posamezna dejanja krščanske ljubezni, ki za njih ve samo dobrotni Bog, kdo ve!

Vi mladeniči pa tudi mnogo lahko storite, da se ne bosta zanemarnjena, zapuščenost in pohujšanje kakor kuga razširila med nedoraslo mladino. Sami morate zgledno živeti, da se ne bodo manjši od vas slabega učili! Ne vadite svojih mlajših bratov kaditi in piti! Ne peljite jih s seboj v gostilne, kjer vlečejo pazljivo na uho, kaj se okoli njih govori in si zapomnijo kvantarske pogovore in pregovore, ki so v gostilni doma. Ne igrajte se z otroci za denar, ne zbirajte se z njimi med krščanskim naukom za kakim zidom ali plotom! Bodite vsigdar resni. Pazite na to, kaj pred mlajšimi govorite. Tako si boste pridobili ugled in spoštovanje med mlajšimi sotovariši. Pohujšljivcev se ogibajte — če je kak tak med vami, ga takoj iz svoje srede izključite! Saj veste, kaj je o pohujšljivcih dejal Gospod: Kdor pa pohujša koga od teh malih, zanj bi bilo boljše, da se mu obesijo mlinski kamen okoli vratu in se potopi v globočino morja!

Razgled.

»Mladina bisernica« je naslov knjigi, ki je ravno kar izšla. (Ponatis iz »Zgod. Danice« 1901 in 1902. Ljubljana 1908.) Knjiga obravnava o čistosti, ki je potrebna krščanski mladini, da napreduje v ljubezni do Boga in ljudi. Knjigo toplo priporočamo!

Kdo je najhujši škodljivec ljudstva? Dunajski list »Reichspost« je razpisal nagrade za najboljše odgovore na gornje vprašanje. Prispelo je 1142 odgovorov. Nagrade so priznali sledečim odgovorom, in sicer: 1. »Najhujši sovražnik ljudstva je podkupljivi, brezvestni, nernavni židovski tisk.« 2. »Brezvestni učitelj, ki z besedo in vzgledom ponižuje v otroških srcih vero, je najhujši sovražnik ljudstva. Vzemite delavstvu Boga, in vzeli ste mu vse. S čim mu nadomestite to izgubo?« 3. »Največji ljudski sovražnik je alkohol, ki vodi ljudi od strasti popivanja do delomrznje in potem do ubožstva in nezadovoljnosti. Alkohol napravi iz ljudi gospodarsko nesposobna bitja brez volje in oporne moči ter povzroči njih nrvno, duševno in telesno propast.«

Italijanska katoliška mladina je zborovala pretekli teden na južnem Italijanskem. Sklepna seja je bila 24. t. mes. Navzočih je bilo nad 3000 mladeničev. Nadškof iz Beneventa je mladino prisrčno nagovoril in jo posebno pozval, naj marljivo agitira za katoliško časopisje. — Slovenski mladeniči, tudi vi neumorno razširjajte naše časopisje, da zasije krščanska omika v sleherni vas, v vsako kočjo!

VII. shod francoske krščanske mladine, združene v organizaciji »Sillon«, je zboroval od 1. do 6. aprila v

Parizu. Sklenilo se je mnogo koristnega. Krščanska mladina je edini up zatiranih katoličanov na Francoskem!

Vzor svobodomiselnih učiteljev je nadučitelj Konečny na Moravskem. V tega moža gledajo tudi kranjski liberalni učitelji kakor v svojega Boga. S čim pa si je zaslužil toliko spoštovanje? Na Moravskem, kakor na Češkem sploh je večina učiteljstva okužena od nazorov brezverskega društva framasonov »Svobodna Misel«. Neki učitelj je od samega brezverstva kar znorel. Snel je v šolski sobi vpricho otrok iz stene križ, ga vrgel na tla in po njem hodil! Seveda je šolska oblast norega učitelja odstavila. Mož je kmalu umrl in še na smrtni postelji ni hotel vedeti za Boga. Zato ga tudi niso cerkveno pokopali. Nadučitelj Konečny pa je šolskim otrokom zapovedal, da se morajo udeležiti pogreba brezverčevega, ki je pohodil križ! Šolska oblast je zato tudi nadučitelja Konečnega odstavila. Zdaj pa vpijejo vsi svobodomiselni učitelji, kakor da bi se bila Konečnemu bogve kakšna krivica zgodila. Listi naših učiteljev — »Učiteljski Tovariš« in drugi — brezverca Konečnega hvalijo in v nebesa povzdigujejo. — Mladenci, ločite vsigdar liberalnega učitelja od krščanskega! Slednji je vaš prijatelj in dobitnik, prvi pa sovražnik ljudstva!

Francoski učitelji so nedavno zborovali v Lyonu. Sklenili so združiti se s puntarsko-socialistično organizacijo. Shodu je načeloval učitelj Negré, katerega je vlada odstavila, ker je učil anarhizem in brezdomovinstvo. Nadalje so učitelji sklenili izdelati neodvisno od vlade šolski učni red, v katerem naj se ne poučuje več o domovini in domovinski ljubezni. V ljudski šoli ti učitelji ne bodo govorili več o državi in o dolžnostih do nje. Tako daleč so prišli na Francoskem. Boga so vrgli iz šol, zdaj pa prideta država in domovina na vrsto!

Bogoskrunstvo je izvršil neki komaj 18letni fant na Dunaju v cerkvi sv. Štefana. Prišel je po počevanju zgodaj zjutraj v cerkev, pokleknil k obhajilni mizi, prejel sveti zakrament, nato pa sveto hostijo iz ust izpljunil! Posledica novodobne, veri in Bogu sovražne šole!

Kako socialni demokrati vzgajajo mladino. Socialni demokrati na Nemškem izdajajo tudi list za otroke — »Za naše otroke« (»Für unsere Kinder«) — ki izhaja kot priloga lista »Gleichheit«. V ta list za otroke piše večkrat znana voditeljica socialnodemokratskih žena Klara Zetkin. Nedavno — če se ne motimo marca meseca — je ta Klara Zetkin priobčila v listu za otroke malo povest, s katero hoče navdušiti otroke za runt. Pripoveduje, da je nekoč v Varšavi šla po ulici truma otrok z rdečo zastavo na čelu. Otroci so bili majhni, večina še hlač in jopičev niso imeli, temveč so bili v samih srajčicah. Peli so puntarske pesmi. Naenkrat počil strel za njimi. Toda otroci se niso ustrašili. Njihov načelnik je zavpil: »Sodrug! nazaj!« in vsi so odkorakali proti mestu, odkoder je počil strel. Pokazalo se je, da niso streljali policaji, temveč da je ustrelil le neki prostrešek, da otroke ustraši. Toda ona se niso ustrašili! — Umevno je, da si je pisateljica to povestico le izmislila. Značilno pa je, kako socialni demokrati že male otroke vzgajajo za puntarje. Tako se mladina že zgodaj izpridi in se okuži njena domišljja. Če pa krščanski učitelj otroke uči Boga ljubiti s pomočjo izgledov iz svetega pisma, pa svobodomiselnici in socialni demokrati vpijejo, da kviri otroški um!

Posnemanja vredno. Gustav Flaubert (rojen leta 1821, umrl leta 1880) je eden največjih francoskih pisateljev iz novejšje dobe. Kakor znano, je bil velik dvomiljivec, kar se tiče načetnih in nadnaravnih resnic; pisal je sam o sebi: »Pravzaprav jaz ničesar ne verjamem.« O tem možu je priobčil list »Revue de Paris« 22. preteklega meseca jako značilno dogodbo. Doznalo se je namreč, da je Flaubert tik pred izdajo svojega romana »Izkušnja sv. Antona« črtal iz njega neko mesto, kjer opisuje, kako sv. Anton puščavnik vidi v duhu pred seboj Izveličarja, kako v nekem velikem novodobnem mestu vnovič umira na cesti, zasmehovan in teptan od nevernega ljudstva. Novodobno človeštvo premaga Kristusa . . . To mesto je pisatelj v zadnjem hipu uničil. V nekem pismu na svojo nečakinjo Karolino Franklin-

Grout pa je povedal razlog. Dejal je, da ne mara žaliti čustva vernih katoličanov, ki so prepričani, da bo Kristus vse svoje nasprotnike premagal. Res — vsa čast možu! Gotovo mu je bilo težko to mesto črtati, kajti on je mnogo dal na svoja dela in na vsak svoj umetniško izdelani stavek. In vendar ga je uničil, da ne bi čustva katoličanov žalil, dasi sam ni bil veren! Danes pa vseučilišni profesorji, kakor Wahnund v Inostu, javno sramotijo vero in se s tem še bahajo!

Mali Pilat.

Španski spisal P. Luis Coloma.

(Dalje.)

Gabriel je pogledal na dragoceno zlato uro, ki mu jo je podarila njegova stara mati tistega dne, ko je napravil zadnjo izkušnjo v zavodu, in je zapazil, da so kazavci kazali pol šestih.

»Vrag!« je razburjeno zaklical.

Pograbil je klobuk in palico iz trsja s fino izdelanim jeklenim hrbtom, ki jo je večer popreje kupil, stopil k vratom in vrtel palčico v zraku, da preizkusi njeno vpolgljivost.

Sredi stopnjic je postal, se udaril po čelu in skočil, po dve, tri stopnjici naenkrat, zopet nazaj — pozabil je namreč dve stvari: malo drobiža, ki ga je nosil vedno s seboj za reveže in spomnil se je tudi, da se ni iz škoklje, ki je visela nad njegovim zglavjem, poškrpil z blagoslovljeno vodo.

Bilo je 27. maja. Gabriel je kakor vsak večer šel v stolnico, kjer so proslavljali kraljico majnikovo.

Toda predno je Gabriel stopil v cerkev, mu je padlo v glavo, da bi v ulici Sierpes, ki je pravzaprav lep vrt, hodil nekoliko časa gori in dol. Lepši so se mu zdeli ti nasadi kakor slavni londonski Hyde-park, pariški Bois de Boulogne ali pa viseči vrtovi Semiramide. Toda to ni bilo, kar je Gabriela tako vabilo k temu središču življenja in vrvenja v Sevilli, ni ga mikalo neprestano valovanje ljudi, ki so noč in dan iz vseh prečnih cest se izlivali v to slovito ulico, kakor se izteka kri iz vseh žil v srce, niti ga je vlekle sveža, dehteča sapa, ki tu poleti veje pod prodajalniškimi zagrinjali in mimoidočim daje sence in tudi prodajaljšča za rože, ki se ondi nahajajo po vseh kotih in razširjajo prijetne dišave, ga niso motila. To, kar je najbolj vzbujalo Gabrielovo pozornost, kar ga je najbolj veselilo in vabilo, da je od desne do leve po ulici križaril, to so bile izložbe po prodajalnah: ono neizmerno izlaganje vsega nepotrebnega — kajti potrebnih stvari ni treba izložiti — one sijajne reklamne naprave, ki s pomočjo razkošljubja, nečimernosti in celo zločina pretijo denarnici — to je Gabriela neizrečeno mikalo in ni ga bilo dneva, da ne bi užival vseh teh zakladov obrti in umetnosti, o katerih si je predstavljal, da so njegova last in ki so tu bili razpoloženi kakor nalašč samo zanj, da se nad njimi naslaja in zabava.

Tisočkrat je tu že izbral darov za svojo mater, svoje sestre, za staro mater, da celo za služkinjo, jih zavrgel in vnovič izbral. Ta večer pa je v neki trgovini na oglu ulice Gallegas vendarle našel predmet, ki ga je tako navdušil, da je glasno vzkliknil, začuden in razradošen. Bil je to gibljivi možiček, s katerim je hotel izdelovatelj predstavljati »črnega moža«, s katerim matere in doilke razburjajo domišljijo otrok. Bil je to na stolu sedeč starec s strahovitim pogledom, velikanskimi očali in ogromno napihnjnim telesom; med nogami je držal vrečo, polno rdečelasih in črnolasih otrok, katere je s pomočjo skritega mehanizma z velikanskimi vilicami, ki jih je držal v svoji desnici, nabodel, nato na stežaj odprl usta in jih enega za drugim pogoltnil ter zopet na drugi strani vrgel iz sebe. Gabriel se je tresel od smeha, ko je otrok za otrokom izginjal v goltancu možičkovem. Predstavljal si je, kako silno vesel bi bil njegov najmlajši bratec Luis, ako bi mu prinesel možica. Sklenil je stopiti v prodalajno in kupiti igračo za vsako, tudi najvišjo ceno.

(Dalje.)

Odgovorni urednik: Franc Terseglav, Ljubljana.

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij lista »Mladost«.
Tisk »Katol. tiskarne« v Ljubljani.